

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2008 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kuntien valtionosuuslain ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta (HE 110/2008 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Anne Kumpula, sosiaali- ja terveysministeriö
- kunnankamreeri Sture Lindqvist, Sipoon kunta.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Kansaneläkelaitos
- Helsingin kaupunki
- Suomen Kuntaliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntien valtionosuuslakia ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntien valtionosuuslakia siten, että kunnille myönnettävästä yleisen valtionosuuden perusosasta tehdään edunvalvonta-, kuluttajaneuvonta- ja elatustukitehtävien siirrosta kunnilta valtiolle ja Kansaneläkelaitokselle johtuvat vähennykset. Vähennykset ovat yhteensä 3,75 euroa asukasta kohden eli noin 19,77 miljoonaa euroa. Lisäksi ehdotetaan, että yleisestä valtionosuudesta vähennetään vuonna 2009 KuntaIT:n toiminnan rahoittamiseksi 0,96 euroa asukasta kohden, yhteensä noin 5 miljoonaa euroa.

Kuntien valtionosuuslakia ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia ehdotetaan lisäksi tarkennettavaksi kuntajakomuutoksissa siten, että laissa säädettäisiin kuntien kokonaisliitoksissa valtionosuuksien määräytyvän uuden tai laajentuvan kunnan asukasluvun sekä yhdistettyjen valtionosuusperusteiden mukaan. Osaliitoksen voimaantulovuonna laajentuva kunta saisi siirtyvän asukasluvun mukaisen osan niistä valtionosuuksista, jotka supistuva kunta olisi saanut, jos kuntajaonmuutosta ei olisi tehty. Kunnanjakotapa-uksissa muutettaisiin laskennan perusteena olevan asukasluvun määräytymisaikaa lokakuusta voimaantulovuotta edeltävään vuodenvaihteseen.

Esitys liittyy vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kunta- ja palvelurakennemuutostukseen liittyvät tehtävänsiirrot

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntien valtionosuuslakia (1147/1996) siten, että kunnille myönnettävästä yleisen valtionosuuden perusosasta tehdään edunvalvonta-, kuttajaneuvonta- ja elatustekitehtävien siirrosta kunnilta valtiolle ja Kansaneläkelaitokselle johtuvat vähennykset. Mainittujen tehtävien siirtämisen taustalla on laki kunta- ja palvelurakennemuutoksesta (169/2007). Valtionosuuslain muutos on tältä osin kunta- ja palvelurakennemuutoksen mukainen.

Kunta IT

Kuntien valtionosuuslakia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että yleisestä valtionosuudesta tehdään 0,96 euron vähennys asukasta kohden Kunta IT:n toiminnan rahoittamiseksi vuonna 2009. Ehdotuksella jatkettaisiin Kunta IT:n toiminnan rahoitusta vuonna 2009 vuosien 2007 ja 2008 mukaisesti. Kunta IT -yksikkö on osa julkishallinnon tietohallinnon laajempaa kokonaisuutta, jossa päämääränä on koko julkisen hallinnon yhteinen tietohallintotoimija (Julk IT).

Valtionosuus kuntajaon muutostapauksissa

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi kuntien valtionosuuslakia ja sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia (733/1992) kuntajakomuutoksissa siten, että osaliitoksen voimaantulovuonna laajentuva kunta saisi siirtyvän asukasluvun mukaisen osan niistä valtionosuuksista, jotka supistuva kunta olisi saanut, jos kuntajaon muutosta ei olisi tehty. Ehdotus vaikuttaa päte-

tyissä kuntajaon muutoksissa eniten Helsingin kaupungin ja Sipoon kunnan saamiin valtionosuuksiin ja valtionosuuksien tasaukseen. Sipoon asukasluku vähenee osaliitoksen perusteella vuonna 2009 noin 2 000 asukasta ja vastavasti Helsingin kaupungin asukasluku kasvaa 2 000 asukkaalla sekä Vantaan kaupungilta siirtyvällä vähäisellä määrällä. Lisäksi kokonaisliitoksien yhteydessä toteutettavien osaliitoksien perusteella Hattulan asukasluku vähenee noin 32 henkilöllä Hämeenlinnan kuntaliitoksen johdosta sekä Enonkosken yhdellä henkilöllä Savonlinnan kuntaliitoksen johdosta.

Valiokunta toteaa, että valtionosuuksien siirtyminen laajentuvalle kunnalle jo kuntaliitosten voimaantulovuonna on myönteinen uudistus. Aiemmin osaliitoksen aiheuttamia asukaslukumuutoksia ja niiden vaikutuksia valtionosuuksiin tai valtionosuuksien tasaukseen ei ole otettu huomioon vielä kuntajaon muutoksen voimaantulovuonna. Valiokunta huomauttaa kuitenkin, että liitosalueelta kerättävät luonnollisten henkilöiden verotulot menevät vielä vuodelta 2009 supistuvalla kunnalle, koska kotikunta määräytyy verovuotta edeltäneen vuoden lopussa olleen asuinpaikan mukaan.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tapani Tölli /kesk	Outi Mäkelä /kok
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
	Juha Hakola /kok	Unto Valpas /vas
	Rakel Hiltunen /sd	Tuula Väättäinen /sd
	Timo Korhonen /kesk	vjäs. Veijo Puhjo /vas
	Valto Koski /sd	Pauliina Viitamies /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Sivonen.